

užitek? Garanje, eno samo garanje! Sesedem se v sneg, da bi počila, pa mi je že naslednji trenutek žal. Spodaj je puhec, sipek sneg do bokov in čez. V njem ne najdeš nobene opore, saj se samo melje. Pobiram se kot bi bila močno prizadeta se jezim sama nase, ker trtim moči za take traparije. Za robom me čakata Borut in Andrej in se sprašujeta, kaj se vendar obiram. Bolje, da ne vesta vsega.

VRH MI ZANESLJIVO NE UIDE

Pred menoj je nevaren odsek z večjo naklonino, ozek, z razpokama na obeh straneh. Andrej je zelen od strahu, vendar vseeno fotografira. Ko prismočam do njega, veva, da je najhujše že za mano. Čaka me le še ledenik, ki pa me preseneti z odličnimi razmerami. Zavriskam in usta se mi raztegnejo v nasmeh, ki ne izgine vse do konca ledenika. Vse hudo je v trenutku pozabljeno. Razpoke preskočim, čez ožje kar zapeljem in sploh se mi ne zdijo več tako strašne. Vendar napetost popolnoma izgine šele na moreni, na skali, ko se zaveš, da je res vsega konec.

Ozrem se nazaj - vidim svojo kačo na snežnih vesinah, za katere bo narava poskrbela, da bodo že jutri takšne, kot so bile poprej: bele, divje, nedotaknjene, vabljive...

V taboru so nas argentinski prijatelji pogostili s kavo in pitkoti. Majhna gesta, ki ti v takih trenutkih pomeni

največ. Potrdili so našo domnevo, da smo dosegli višino 6.200 metrov, in mi čestitali za dosežek. Sem Slovenka, ki je smučala do sedaj z največje višine, sama pa se vsega pravzaprav še ne zavedam popolnoma. Občutki prihajajo počasi, z nasmeškom se povrnem na Chopicalqui, katerega vrh mi ne uide. Dežela me je namreč očarala in zastrupila do take mere, da se zagotovo še vrnem.

Odprava Andi '97

Organizator: AO Kranj pri PD Kranj

Vodja odprave: **Andrej Kecman** (AO Kranj)

Člani: **Janez Jarc** (MO pri PD Kranj), **Janez Krišelj**, **Borut Čadež**, **Borut Fajfar**, **Stanka Stružnik**, **Alenka Jerala**, **Meta Boncelj** (vsi AO Kranj).

Dosežki: Južni Huascarán (6768 m), Vallunaraju (5675 m) — Janez Krišelj in Janez Jarc, ki je z obeh tudi smučal, s prvega zaradi razmer do sedla.

Alpamayo (5967 m) po Ferrarijevi smeri — Borut Fajfar in Borut Čadež

Pisco (5752 m) — Meta Boncelj s smučmi z vrha Chopicalqui (6354 m) — Andrej Kecman, Borut Fajfar in Meta Boncelj do vršnega platoja 6200 m, od koder je Meta tudi smučala in s tem postavila ženski slovenski višinski rekord v smučanju.

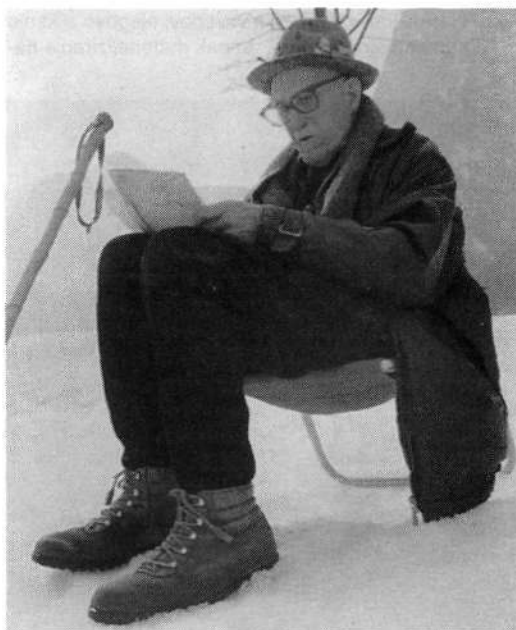
Zahvaljujemo se vsem sponzorjem, ki so nam omogočili odpravo.

V LJUBLJANSKI GALERIIJ COMMERCIE JE BILA ODPRTA RAZSTAVA SLIK DRENOVCA PAVLA KUNAVERJA

SLIKE IN PODOBE SIVEGA VOLKA

Ob desetletnici smrti so 10. februarja v ljubljanski galeriji Commerce odprli razstavo slik **Pavla Kunaverja**, skavta in tabornika Sivega volka, soustanovitelja planinskih Drenovcev, od vsega začetka, od leta 1910, nadvse aktivnega člana Društva za raziskovanje jam Slovenije, ljubiteljskega zvezdoslovca, pisca vsakršnih del s področja poljudnega naravoslovja, vzgojitelja nešteti rodov bodočih zaljubljenecv v naravo, predvsem pa prvovrstnega gornika od nog do glave in od najzgodnejše mladosti do pozne in častljive starosti, saj je mož umrl v stotem letu starosti. Na razstavi, ki je bila odprta le do 27. februarja, je bilo na ogled 54 Kunaverjevih predvsem oljnih slik in akvarelov, na katerih so večinoma upodobljene gore.

Profesorja Kunaverja, rojstni letnik 1889, je ob odprtju razstave, ki mu je prisostvovalo kakšnih sto ljudi, večidel naravoslovcev vseh profilov, kot svojega profesorja in tabornika Sivega volka z diapozitivni in spomini predstavil **dr. Matjaž Vrtovec**: kako je znal mladim generacijam na eni strani zanimivo predstaviti naravo in biti na drugi nadvse strog pedagog, kadar je šlo za varno planinstvo, taborništvo, jamarstvo ali pohodništvo. Ko je njegova mladina počitke izkoristila za igre, je Pavel Kunaver ponavadi iz nahrbtnika potegnil skicirko in narisal zanimiv motiv, ki se mu je ponujal, marsikaterega od

Sivi volk Pavel Kunaver leta 1980 v Logu pod Mangartom.

Jamarski tovariš Pavla Kunaverja dr. France Habe je na otvoritvi razstave povedal vrsto lepih naravoslovno naravnanih misli.

Foto: Marjan Raztresen

teh pa je potem doma preli v »resnejšo« in trajnejšo slikarsko tehniko, v akvarele, oljne slike ali tempere. Kunaverjev nekoliko mlajši jamarski kolega **dr. France Habe**, ki je zdaj v 90. letu starosti in ki je bil tudi med prvimi obiskovalci razstave, si ni mogel kaj, da se v javnem nastopu ne bi spomnil svojega podzemnega tovariša. Glede na to, da je dr. Habe malone vse svoje življenje posvetil krasu in še predvsem njegovemu podzemlju, se je seveda spomnil predvsem Kunaverja – jamarja in ob tem Kunaverja – varstvenika kraškega (kot seveda tudi vsega drugega naravnega) okolja, ki svojih podzemeljskih odkritij ni skrival pred ljudmi in še predvsem ne pred mladino.

Prof. dr. Mirko Juteršek, umetnostni zgodovinar, je kajpada govoril o Pavlu Kunaverju — ljubiteljskem slikarju. Dejal je predvsem, da Kunaver pri slikanju nikoli ni iskal kakšnih globljih vzvodov, njegovo slikanje ni bilo umetnostno iskanje, ampak materializiranje na-

rave, kot jo je videl s svojim očmi in kot jo je znal kot samouk upodobiti.

V katalogu — prospektu, ki je izšel ob razstavi, je Mirko Juteršek napisal:

»V današnjem, za konec stoletja (in tisočletja) tako izstopajočem, fenomenalnem razmahu likovnega samorastništva v svetu, posebno pa še v Sloveniji, se prispevek in pomen posameznika in tako tudi Pavla Kunaverja dosledno utopi v množičnosti. Bledijo celo že strokovno ugotovljeni in z vidika dodatne umetniško ustvarjalne dejavnosti potrjeni likovni pogledi pri zgodovinsko že zdavnaj potrjenih osebnostih, kot sta v Sloveniji na primer **Ivan Cankar** in **Oton Župančič**, katerih sicer majhen obseg risb priteguje vseskozi pozornost. Pavel Kunaver, ki je bil prijateljsko povezan med drugim s slikarjem **Gvidom Birollo** in v določenih trenutkih tudi vidno pod njegovim vplivom, se je s slikarstvom bavil vse svoje življenje in bi ga zato morali šteti tudi med pionirje sodobnega likovnega samorastništva na Slovenskem.

Slikarstvo Pavla Kunaverja, ki je vsekakor tudi sestavni del sodobne likovne scene, je torej zanimivo z več vidikov; najprej zgodovinsko glede na pojav in razvoj samorastništva, dalje kot dodatna (ljubiteljska) dejavnost — hobi enega v slovenskem prostoru vsekakor zelo znanih poljudnoznanstvenih piscev in vzgojiteljev mladih in ne nazadnje tudi z vidika presoje ustvarjalno umetniške sporočilnosti njegovih likovnih del.

Slikarski svet, se pravi motiviko, je Pavel Kunaver povezoval dosledno s svojo poglobljenostjo v naravo in se je zato kar fanatično omejeval zgolj na slikanje narave — krajine. Iz njegove obsežne, zdaj že tudi vse bolj pregledno urejene slikarske zapuščine, v kateri imajo še prav posebno mesto številne skicirke, sicer pa prevladujejo akvarelne slike, bi lahko glede na slikarjevo dosledno zapisovanje krajev upodobitve z datumi na-

Pavel Kunaver: Kal nad Hrastrnikom, akvarel iz leta 1957.

stanka risb in slik sestavili dokaj natančno kronologijo njegovih potovanj po Sloveniji. Že iz motivike lahko razberemo, da se je najraje oziroma največ zadrževal na območju Kranjske, v Kamniških planinah in Julijcih. Sem in tja je upodobil tudi kakšno cerkvico kot arhitektonsko zanimivost ali pa ga je v svoji lepoti premamila kot krajinski spomenik. Videz resničnosti in topografske točnosti pa se v Kunaverjevem slikarstvu že od začetkov prekriva z individualnim slikarjevim razpoloženjskim doživljanjem različnih detajlov, kot so viharniki, ali širokih, v skrivnostno ozračje zavitih panoramskih pogledov z močnimi kontrasti – z občutljivostjo in odprtostjo zaljubljenca v naravo v duhu vedno privlačne romantike.«

Pavel Kunaver, ki se je rodil 19. decembra 1889 v Ljubljani, je po učiteljski akademiji na Dunaju tam eno leto študiral geografijo, potem se je vrnil v Ljubljano in tukaj poučeval na osnovni šoli na Viču, na meščanski šoli v Zgornji Šiški in pozneje na klasični gimnaziji v Ljubljani. Bil je član planinske skupine Dren in »kot tak« v Sloveniji med začetniki smučanja, alpinizma, jamarstva in »zimске alpinistike«, obiskovanja gorskega sveta v vseh letnih časih. Kot poljudnoznanstveni pisec je večji del pisal za mladino. S slikarstvom se je ljubiteljsko ukvarjal že od zgodnje mladosti, resneje pa je pričel slikati — predvsem v akvarelni tehniki — s prvo zaposlitvijo. Izbor slik s poudarkom na planinski tematiki je Pavel Kunaver že enkrat predstavil, in sicer v prostorih Osnovne šole Prežihovega Voranca v Ljubljani.

Pavel Kunaver: Kamniške Alpe, akvarel.

Veliko njegovih slik in ilustracij je bilo objavljenih v različnih revijah, največ v Proteusu in Planinskem vestniku, nekaj pa tudi v njegovih knjigah.

Večer, ko so odpirali Kunaverjevo razstavo, so polepšali Kamniški koledniki: **Tomaž Plahutnik** je igral na citre, basist **Rok Lap** in baritonist **Janez Majcenovič** sta pela.

Kot je v predstavitvi Pavla Kunaverja — ljubiteljskega slikarja dejal dr. Juteršek, bi bilo vredno poiskati prostor ali prostore, kjer bi bilo slikarsko (in ob tem nemara še kakšno) delo tega naravoslovca stalno na ogled javnosti.

M. R.

DEVET ŽRTEV SNEŽNEGA PLAZU POD STORŽIČEM, 272 MRTVIH POD PLAZOM NA VRŠIČU

MORILSKA PLAZOVA SLOVENSКИH ALP

Snežni plazovi v slovenskih gorah sicer ne zahtevajo prav veliko žrtev, vendar je vsaka taka smrt takrat v središču pozornosti slovenske javnosti. Vsaj dvakrat v zgodovini pa je bila v naših gorah smrt pod plazom množična: lani je minilo 60 let, odkar je plaz na Storžiču pokopal kar devet gornikov, predlanskim pa 80 let, ko je ogromen snežni plaz zasul rusko taborišče na Vršču in pod seboj za vedno pokopal od 110 do 300, najverjetneje pa 272 ljudi.

Na velikonočni ponedeljek, 29. marca 1937, se je zjasnilo, potem ko je v dolini deževalo in je v nižjih legah dež prešel v moker sneg, višje pa v gost pršič, ki ga je na stari sneg v dveh dneh nanese skoraj tri metre debelo. Sneg se ni bil uležan, vrhnji pršič se je le rahlo držal podlage in v dokaj toplem vremenu tudi ni primrznil. Tržiška podružnica Slovenskega planinskega društva je želela na severni strani Storžiča s 1600-metrskega Škarjevega roba organizirati smučarsko tekmovalje čez veliki plaz pod stenami do planinske kočice. Ker je v noči na ponedeljek zapadlo še 25 centimetrov novega snega, so organizatorji tekmovalje želeli preložiti. Vendar so se smučarji uprli, vodstvo je razglasilo, da tekmujejo na lastno odgovornost in je dve tretjini

proge premaknilo bolj proti severu, da bi bilo bolj varno.

Prva skupina devetih gornikov in smučarjev je pod Škarjicami zavila s poti naravnost navzgor proti Nageljnovim čerem. Ob 12.30 se je vsul manjši plaz, kmalu po prvem je sledil večji in za njim še eden, še izdatnejši, ki se je sprožil s Škarjevih peči. Slednji je v plazovini pomoril devet mladih Tržičanov: **Adalberta Ahačiča, Zdravka Kostanjevca, Vinka Šarabona, Vilija in Rudija Plabesa, Janka Mladiča, Mira Ovse-neka, Kristijana Stegnarja in Vinka Lombarja.**

V ČRNINO ODET TRŽIČ

Tako so zapisali kronisti tistega časa, ki so prišli v Tržič pisat o tragediji, v kateri je umrlo devet ljudi. Kar nekaj dni so polnili stolpce slovenskih in takratnih jugoslovan-skih dnevnikov, Tržič pa je bil ta čas odet v črnino. Reševalnim ekspedicijam so se pri iskanju zasutih pridružili tudi vojaki, 50-članska četa planinskega polka iz Škofje Loke, v kateri so bili le Slovenci, ki jim je po-veljeval stotnik **Rudolf Pirš**.

Tisto leto so Tržičani ustanovili reševalno ekipo, svojo gorsko reševalno službo. Za prvega načelnika reše-